

๒.๕ การศึกษาเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ คำนิยามของโครงการ

ปัจจุบันกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวทั้งทางด้านกายภาพ สภาพทางสังคมและสถานภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งก็เป็นธรรมดาที่จะต้องมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นในสังคมคนหมู่มาก เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาจราจร เป็นต้น และนอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นอีกมาก ที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชาวเมืองหลวง

กองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหน่วยงานระดับกองบัญชาการที่ขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ และต่อกระทรวงมหาดไทย เป็นกองบัญชาการที่มีชายงานระดับกองบังคับการ ๖ กองบังคับการ • กองกำกับการ ดังนี้

๑. กองกำกับการอำนวยการ
๒. กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครเหนือ
๓. กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครใต้
๔. กองบังคับการตำรวจนครบาลชนบุรี
๕. กองบังคับการลายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ
๖. กองบังคับการตำรวจจราจร
๗. กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

ในแต่ละกองบังคับการและกองกำกับการ จะมีชายงานระดับกองกำกับการ และระดับแผนก การ กิจและหน้าที่หลักของกองบัญชาการตำรวจนครบาล คือการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สืบสวนคดีอาญา ควบคุมการจราจร การให้บริการแก่ประชาชน การดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ และการสร้างภาพพจน์และใช้สวัสดิการแก่ตำรวจ กล่าวโดยสรุปคือ หน่วยงานที่มีภาระทางคาน " ด้วงความผาสุก ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน " ของชาวกรุงเทพมหานคร

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑) การแบ่งส่วนราชการ ของกรมตำรวจ

การให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคมนั้น เป็นภาระพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ว่าประเทศนั้นจะมีรูปการปกครองของระบบใดโดยทั่วไปจะอยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจ เนื่องจากตำรวจเป็นหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดความสงบสุขเรียบร้อยภายในสังคม ต้องปฏิบัติหน้าที่ ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในสังคม นอกจากนั้นงานของตำรวจยังมีลักษณะพิเศษอื่นๆ อีก ดังได้กล่าวมาแล้วในเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจ การแบ่งส่วนราชการของตำรวจซึ่งสำคัญค่านึงถึงปัจจัย ๕ ประการ ดังนี้

๑. หน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจ
๒. หลักการจตุรคณาการ
๓. หลักการบริหารราชการแผ่นดิน
๔. ระบบกระบวนการยุติธรรม
๕. หลักการป้องกันประเทศ

การจักส่วนราชการของตำรวจในปัจจุบัน กำหนดตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๔ และแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๕ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ กล่าวโดยสรุปว่า กรมตำรวจได้จักส่วนราชการตามลักษณะการปกครองของประเทศ คือมีทั้งส่วนราชการที่เป็นราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค ยกเว้นแต่ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ไม่มีส่วนราชการกรมตำรวจ แต่ก็มีข้าราชการตำรวจไปดำรงตำแหน่ง เช่น ลูกาภิบาล ในราชการบริหารส่วนกลางในหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดส่วนกลางของกรมตำรวจ เว้นแต่ (๑) ตำรวจภูธร ในระดับกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัด ตำรวจภูธรอำเภอ ตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ ตำรวจภูธรตำบล (๒) ตำรวจคนเขาเมือง ในระดับทรวจคนเขาเมืองจังหวัด ตรวจคนเขาเมืองอำเภอ ตำรวจภูธรตำบล ซึ่งถือว่าเป็นราชการบริหารส่วนบริหารส่วนภูมิภาค สำหรับส่วนราชการของกรมตำรวจนี้ สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ

๑. หน่วยขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ
๒. กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
๓. กองบัญชาการศึกษา
๔. กองบัญชาการตำรวจนครบาล
๕. กองบัญชาการตำรวจภูธร ๑ - ๔
๖. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑. หน่วยงานชั้นตรงต่อกรมตำรวจ

เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการของกรมตำรวจ และใช้ช่วยเหลือสนับสนุนหน่วยตำรวจอื่นให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยหน่วยเทียบเท่ากองบังคับการ ๑๔ กอง คือสำนักงานเลขานุการกรม กองกำลังพล กองคดี กองสวัสดิการ กองวิจัยและวางแผน กองวิชาการ กองบังคับการตำรวจสื่อสาร กองบินตำรวจ กองบังคับการตำรวจดับเพลิง กองการเงิน กองพลาธิการ กองการต่างประเทศ กองตรวจคนเข้าเมือง กองทะเบียนคนต่างถิ่นและภาวะอากร และเป็นหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการ ๒ หน่วย คือสำนักงานจรตำรวจ และสำนักงานแพทย์ใหญ่

๒. กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

เป็นหน่วยงานส่วนกลางมีหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนตำรวจท้องที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และคานาวิทยาการตำรวจ โดยเฉพาะในคดีที่มีความผิดร้ายแรงหรือลึกลับซับซ้อน และในขณะเดียวกันเป็นหน่วยงานที่วางกลยุทธ์การใช้อำนาจของตำรวจอื่น มีเขตอำนาจรับผิดชอบทั่วราชอาณาจักร ประกอบด้วยหน่วยงานเทียบเท่ากองบังคับการ ๑๐กอง คือ กองปราบปราม กองตำรวจสันติบาล กองทะเบียนประวัติอาชญากรรม กองพิสูจน์หลักฐาน กองทะเบียน กองตำรวจป่าไม้ กองตำรวจน้ำ กองตำรวจทางหลวง กองตำรวจรถไฟ และกองบังคับการอำนวยการ

๓. กองบัญชาการศึกษา

เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการสรรหาบุคคลเพื่อให้บุคคลที่มีความสามารถเข้าเป็นตำรวจและให้การศึกษอบรมพัฒนาเข้ารับราชการตำรวจก่อนเข้าประจำการ เพื่อให้มีความรู้ อาทิจกฏหมาย ระเบียบข้อบังคับตำรวจ ตลอดจนการใช้อาวุธ เพื่อให้สามารถทำงานในหน้าที่ตำรวจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นแล้ว นอกจากนั้นแล้วยังมีอบรมข้าราชการตำรวจระหว่างประจำการในระคับต่างๆ อีกด้วย เพื่อเป็นการเสริมสร้างควาชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

หน่วยงานนี้ประกอบด้วย กองอำนวยการศึกษา โรงเรียน - สืบสวน กองบังคับการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ กองกำกับการโรงเรียนนายสิบตำรวจ กอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำกับ การโรงเรียนนครบาล และ กองกำกับ การโรงเรียนตำรวจ ๑ - ๕

๔. กองบัญชาการตำรวจนครบาล

เป็นหน่วยงานส่วนกลางมีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเขตอำนาจรับผิดชอบและเป็นเขตที่ทำการปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วยกองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครเหนือ กองบังคับการตำรวจนครบาลพระนครใต้ กองบังคับการตำรวจนครบาลธนบุรี กองบังคับการอำนวยการ กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบังคับการตำรวจจราจร กองกำกับการสวัสดิการ เด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม ใดก็ตามหน่วยงานเล็กๆ ที่ควรจะได้กล่าวถึงคือ สถานีตำรวจนครบาลหรือที่รู้จักกันทั่วไปในนามว่า "ตำรวจทองหล่อ" ซึ่งมีกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร และอยู่ภายใต้สังกัดของกองบังคับการตำรวจนครบาลธนบุรีนั่นเอง

๕. กองบัญชาการตำรวจภูธร

มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนภูมิภาค แบ่งส่วนราชการออกเป็นกองบังคับการตำรวจภูธร กองกำกับ การตำรวจภูธรจังหวัด และสถานีตำรวจภูธรอำเภอ สถานีตำรวจภูธรตำบล เป็นต้น เป็นที่ น่าสังเกตว่า ระบอบกองบัญชาการตำรวจภูธร และกองบังคับการตำรวจภูธรนั้นถือว่าเป็นหน่วยงานส่วนกลาง ที่ไปตั้งในส่วนภูมิภาค ส่วนกองกำกับ การตำรวจภูธรจังหวัด สถานีตำรวจภูธรอำเภอ และสถานีตำรวจภูธรตำบล นั้นถือว่าเป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาค กองบัญชาการตำรวจภูธรมีทั้งหมด ๕ กองบัญชาการด้วยกันคือ

๕.๑ กองบัญชาการตำรวจภูธร ๑ มีเขตอำนาจรับผิดชอบ

และเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามกฎหมายอื่นๆ อันเกี่ยวกับความผิดคดีอาญาทั้งหลายครอบคลุมจังหวัดต่างๆ ในภาคกลางทั้งหมด

๕.๒ กองบัญชาการตำรวจภูธร ๒ มีเขตอำนาจการรับผิดชอบ

และเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามกฎหมายอื่นๆ อันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายครอบคลุมจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๕.๓ กองบัญชาการตำรวจนคร ๓ มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นๆ อันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายครอบคลุมจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ

๕.๔ กองบัญชาการตำรวจนคร ๔ มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นๆ อันเกี่ยวกับความผิดอาญาทั้งหลายครอบคลุมจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้

๖. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

มีหน้าที่ป้องกันประเทศในการตรวจตราป้องกันบริเวณชายแดน เพื่อมิให้มีการแพร่ข้ามของผู้อพยพและศัตรูภายนอกประเทศ รวมทั้งยังทำหน้าที่ในการปราบปรามผู้อพยพราย และต่อต้านศัตรูผู้รุกรานจากภายนอกประเทศ การจัดการและการปกครองจึงมีรูปแบบคล้ายทหารมาก นอกจากนี้ยังรับผิดชอบในการพัฒนาชนบทที่อยู่ห่างไกลและกันดารในคานต่างๆ ไม่ว่าในคานการศึกษา สาธารณสุข เกษตรกรรม เป็นต้น กองบัญชาการตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ มีหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วย กองบังคับการอำนวยการ กองบังคับการสนับสนุนตำรวจตระเวนชายแดน กองบังคับการฝึกพิเศษ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาคที่ ๑ ถึง ๔ กองกำกับการสนับสนุนทางอากาศ และกองกำกับการพัฒนาการ

๒) หน้าที่ของตำรวจ

หน้าที่ของตำรวจ เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าตำรวจมีหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ระงับทุกข์บำรุงสุขและรักษาความสงบเรียบร้อยแก่อาณาประชาราษฎร์ การกิจของตำรวจนั้นหากดูแต่เพียงผิวเผินก็อาจจะเห็นว่าไม่มีอะไรยุ่งยาก แต่ถ้าวิจารณาตามความเป็นจริงและโดยเนื้อแท้แล้ว เป็นเรื่องที่หนักและซับซ้อนมาก ตำรวจจะต้องพันฝ่าอุปสรรคต้องพันฝ่าอันตราย ต้องทำงานแข่งขันกับเวลา ต้องปฏิบัติหน้าที่ในทุกภูมิประเทศ ทุกเหตุการณ์ จะเลือกเวลาและสถานที่ไม่ได้ ในบางครั้งแม้ชีวิตก็ต้องยอมเสียสละเพื่อความสุขและความอยู่รอดของประชาชน ตลอดจนความมั่นคงของชาติ ดังจะเห็นได้ว่าในปีหนึ่งๆ ตำรวจต้องได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเพราะการต่อสู้กับคนร้ายเป็นจำนวนไม่น้อย

จากตัวบทกฎหมายและหลักปฏิบัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจ จะเห็นได้ว่าตำรวจมีหน้าที่ต้องปฏิบัติราชการหลายฐานะด้วยกัน กล่าวโดยสรุป คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑. ตำรวจในฐานะผู้รักษาสันติราษฏร์ มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายในอาณาจักร

๒. ตำรวจในฐานะเป็นผู้รักษากฎหมาย มีหน้าที่ป้องกันมิให้ผู้ละเมิดกฎหมายมหาชน และถ้ามีผู้ใดละเมิดก็มีอำนาจและหน้าที่สืบสวนจับกุม ตร วรคนและปราบปรามนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมาย ตามสมควรแก่ความผิด

๓. ตำรวจในฐานะข้าราชการพลเรือน นอกจากจะต้องปฏิบัติราชการที่กระทรวงมหาดไทย กำหนดมอบหมายไว้แล้ว ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป คู่ใจเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนทุกประการ และต้องรักษาความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างข้าราชการทหารและพลเรือน

๔. ตำรวจในฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง มีหน้าที่บังคับทุกขบ่ารุงสุขให้แก่ประชาชน

๕. ตำรวจเมื่ออยู่ในฐานะตำรวจ มีหน้าที่ป้องกันและต่อสู้กับข้าศึกทั้งในเขตทหารบก และในหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามระเบียบที่ทางราชการมอบหมายและกำหนดเป็นครั้งคราว

หน้าที่อันนี้ถือว่าเป็นหลักสำคัญในราชการตำรวจในเวลาปกติในส่วนที่เกี่ยวกับคดี นั่นคือการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจในส่วนที่เกี่ยวกับกรณีคดีอาญาไว้ ดังต่อไปนี้

ตำรวจที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามจับทุกกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดในเขตพื้นที่ตามกำหนดไว้ให้แล้ว ให้ปฏิบัติงานตามอำนาจและหน้าที่ของตนโดยเคร่งครัด

ตำรวจทั่วไป แม้ตามปกติจะไม่มีเขตอำนาจหรือเขตพื้นที่ต้องรับผิดชอบในการระงับปราบปรามผู้กระทำความผิดคดีอาญาโดยตรง หรือเป็นการปฏิบัตินอกเขตอำนาจหรือเขตพื้นที่ซึ่งรับผิดชอบโดยตรงก็ตาม หากมีเหตุเกิดขึ้นอยู่ในลักษณะที่ต้องการ รั้งระงับปราบปราม ก็ต้องปฏิบัติตามความจำเป็นแก่กรณี เช่น รั้งระงับหรือป้องกันมิให้เหตุนั้นลุกลามร้ายแรงขึ้น หรือเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นซึ่งหน้าที่ต้องรีบติดตามตัวผู้กระทำความผิดเพื่อจับกุมโดยกระชั้นชิด เป็นต้น ตำรวจทุกคนต้องรับดำเนินการในเรื่องนั้นๆ ตามอำนาจและหน้าที่ของตนที่จะละเว้นเสียมิได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ภารกิจของตำรวจในปัจจุบันมีดังนี้

๑. ตำรวจมีหน้าที่รักษากฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายในลักษณะอาญา โดยที่เมื่อมีการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งจะมีบทลงโทษไว้ หน้าที่ของตำรวจก็คือป้องกันสังคมมิให้เกิดความเสียหายเป็นอันตรายเนื่องมาจากการกระทำผิดกฎหมาย ด้วยการดูแลป้องกันมิให้มีผู้กระทำความผิดกฎหมายขึ้น หากมีก็ต้องจับกุมดำเนินคดีฟ้องร้องต่อไป
๒. ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย หมายถึงการมีหน้าที่คอยตรวจตราดูแลมิให้มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะทำลายความสงบเรียบร้อยของประชาชน หากมีจะต้องเข้าป้องกันบำบัดช่วยเหลือให้บรรเทาหรือหมดไป
๓. ป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมิให้มีอันตราย หมายถึงการป้องกันอันตรายจากทุกอย่งที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตำรวจ เช่น ป้องกันผู้ร้ายหรือป้องกันผู้กระทำอัศวินบาปกรรม เป็นต้น
๔. หน้าที่ในการสืบสวน ทั้งก่อนและหลังการกระทำความผิด หมายถึง ก่อนการกระทำความผิด จะเป็นการป้องกันอาชญากรรมอย่างหนึ่ง ส่วนการสืบสวนภายหลังการกระทำความผิดโดยสืบหาพยานหลักฐานดำเนินคดี
๕. หน้าที่ในการบริการแก่ประชาชน เกี่ยวข้องในเรื่องที่ตำรวจช่วยเหลือบริการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในเรื่องต่างๆ เช่น บอกหนทาง นำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล เป็นต้น

การกำหนดสายงาน

การกำหนดสายงานหรือการกำหนดกลุ่มและรับรองตำแหน่งโดยยึดถือหน้าที่ ความรับผิดชอบคุณวุฒิและคุณสมบัติขั้นต่ำของแต่ละตำแหน่ง เมื่อมีความประสงค์จะทราบระดับขั้นของตำแหน่งในกลุ่มตำแหน่งปร เกษเดียวกัน เพื่อใช้ในการบรรจุและเลื่อนตำแหน่งของผู้ปฏิบัติงาน เป็นไปตามลำดับขั้น ในหน่วยงานทราบถึงความเจริญก้าวหน้าสูงสุดของผู้ดำรงตำแหน่งตามคุณวุฒิ ที่ตนมีอยู่ และทราบถึงสายการปกครองบังคับบัญชา รวมถึงช่วยในการควบคุมอย่างแน่นชัด

การกำหนดสายงานเป็น กระบวนการในการบริหารบุคคล โดยใช้หลักการแบ่งงาน ออกเป็นงานหลัก ช่วยอำนวยความสะดวก และการสนับสนุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งเมื่อนำมากำหนดสายงานตำรวแล้วสามารถแยกออกเป็น ๕ สายงาน หลักใน แต่ละสายงานแยกออกไป เป็นกลุ่มตำแหน่งที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพื่อให้แต่ละตำแหน่งชั้นตรง คอ ถัดตามระดับชั้นในลักษณะของรูปปิรามิดของตำแหน่งและชั้นการบังคับบัญชา ดังต่อไปนี้

๑. สายป้องกันอาชญากรรม

๑.๑ เจ้าหน้าที่สายตรวจ

๑.๒ เจ้าหน้าที่ควบคุมแหล่งเพาะอาชญากรรม

๑.๓ เจ้าหน้าที่จรจร

๑.๔ เจ้าหน้าที่กัมเล็ง

๑.๕ เจ้าหน้าที่สวัสดิการเด็กและเยาวชน

๑.๖ เจ้าหน้าที่งานทะเบียน

๑.๗ นักวิจัยอาชญากรรม

๒. สายสอบสวนปราบปราม

๒.๑ พนักงานสอบสวน

๒.๒ พนักงานสืบสวนปราบปราม

๒.๓ เจ้าหน้าที่ตรวจ นป.

๒.๔ นิติกร กองคดี

๓. สายความมั่นคง

๓.๑ ตำรวจรกระเวนชายแดน

๓.๒ เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

๓.๓ เจ้าหน้าที่สันติบาล การข่าวความมั่นคง

๓.๔ เจ้าหน้าที่ทะเบียนคนต่างดาวและภาชีอากร

๔. สายวิทยาการตำรว

๔.๑ พนักงานตรวจพิสูจน์ อาวุธ เคมีชีววะ ฯลฯ

๔.๒ พนักงานทะเบียนประวัติอาชญากรรม

๔.๓ พนักงานพิมพ์มือ

๔.๔ พนักงานนิติเวชวิทยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๕. สายงานธุรการ
 - ๕.๑ เจ้าหน้าที่ธุรการ
 - ๕.๒ พนักงานพิมพ์ดีด
 - ๕.๓ เสมียนและเจ้าหน้าที่สำนักงาน
 - ๕.๔ เจ้าหน้าที่กำลังพล
 - ๕.๕ เจ้าหน้าที่การศึกษา
๖. สายสื่อสารและยานพาหนะ
 - ๖.๑ พนักงานสื่อสาร
 - ๖.๒ พลขับ
 - ๖.๓ พนักงานซ่อมบำรุงยานพาหนะ
 - ๖.๔ พนักงานซ่อมบำรุงสื่อสาร
 - ๖.๕ พนักงานคุมมาตรฐานในการสื่อสาร
 - ๖.๖ พนักงานคุมมาตรฐานในยานพาหนะ
๗. สายการเงิน
 - ๗.๑ เจ้าหน้าที่การเงิน สมทบบัญชี
 - ๗.๒ เจ้าหน้าที่งบประมาณ
 - ๗.๓ เจ้าหน้าที่บัญชี
 - ๗.๔ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์การจัดหน่วยงาน
๘. สายการแพทย์
๙. สายพลวัติการ
 - ๙.๑ เจ้าหน้าที่จักษุ จักษุหา
 - ๙.๒ เจ้าหน้าที่ทันต

การดำเนินงาน

การพิจารณากำหนดสายงานเป็นเรื่องที่ถ้ามาร กระทบทำให้ภายในอำนาจที่กรมตำรวจ ซึ่งให้กรมตำรวจนำแนวทางที่คณะกรรมการ เสนอไปปรับให้เหมาะสมโดยถือความสำคัญเรียง ตามลำดับ เป็น

๑. สายงานหลัก
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ๑.๑ สายป้องกันอาชญากรรม
- ๑.๒ สายลอบลวนปรามปราม
- ๑.๓ สายความมั่นคง
- ๒. สายงานช่วยอำนวยความสะดวก
- ๒.๑ สายวิทยาการตำรวจ
- ๒.๒ สายงานธุรการ

๓. การสนับสนุน

- ๓.๑ สายสื่อสารและยานพาหนะ
- ๓.๒ สายการแพทย์
- ๓.๓ สายพลัดการ

๓) ระบบการลอบลวนศรัทธา

การลอบลวนศรัทธา มีความสำคัญต่อการป้องกันปรามปรามอาชญากรรมอย่างมาก กล่าวคือเมื่อมีการลอบลวนปรามปรามจับกุมผู้กระทำความผิดทางอาญาได้เร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม โดยยึดหลักความถูกต้องรวดเร็วและความยุติธรรม ควบคู่การลอบลวนดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรวบรวมหลักฐานต่างๆ ส่งฟ้องผู้กระทำความผิดทางอาญาให้ศาลพิจารณาลงโทษ หากการลอบลวนของพนักงานสอบสวนมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความเข้าใจ และความรอบคอบในกระบวนการสอบสวนที่คดีแล้วขอมไม่สามารถจะส่งฟ้องผู้กระทำความผิดศาล เพื่อให้ศาลตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งเห็นว่แม้จะจับกุมผู้กระทำความผิดได้เพียงใด หากไม่สามารถส่งฟ้องศาลได้ การป้องกันปรามปรามอาชญากรรมย่อมล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง

กระบวนการลอบลวนศรัทธา เป็นกระบวนการขั้นต้นที่สำคัญยิ่งของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพราะองค์การของรัฐอันใดก็ตาม เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและพนักงานสอบสวน จะต้องดำเนินการลอบลวนลอบลวน รวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวง ทั้งก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ตลอดจนเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดแล้ว เพื่อจะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิด เพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด รวมทั้งจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องร้องศาล โดยจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงนำสืบในศาลจนล้นสงสัย และแน่ใจว่ามีการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(๑.๔) การรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นการดำเนินการส่วนหนึ่งของ พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา การรวบรวมพยานหลักฐานนอกจากจะรวบรวม พยานหลักฐานทั้ง ๓ชนิดได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ และเพื่อประโยชน์ ในการรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าว พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจดำเนินการ เกี่ยวกับการ ตรวจตัวผู้เสียหาย ตรวจตัวผู้ต้องหา การตรวจสิ่งของการทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพถ่าย จำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า การค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือ ได้มาโดยการกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด ออกหมาย เรียกบุคคล ซึ่งครอบครองสิ่งของ การยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่จับกุม หรือส่งมอบให้ตามหมายเรียก รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้จะได้อธิบายอีกส่วนหนึ่ง

(๒) เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือหลักฐานความผิด การที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดอาจกระทำได้โดยการพิจารณาจากพยานหลักฐานต่างๆ ที่พนักงานสอบสวน ได้ดำเนินการมาตามที่กล่าวไว้แล้วในข้อ ๑ ข้างต้น ได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยาน พยานผู้ชำนาญการ และจากบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา

(๓) เพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องร้องโทษ พนักงานสอบสวนมีวิธีการ เอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ดังนี้

- ๓.๑ โดยการออกหมายใหม่มาที่พนักงานสอบสวน
- ๓.๒ โดยการออกหมายจับ และดำเนินการออกประกาศ จับตามระเบียบ ของทางราชการที่กำหนดไว้
- ๓.๓ โดยการรับตัวจากเจ้าพนักงาน หรือราษฎรผู้ทำการจับ
- ๓.๔ โดยการเอาพนักงานสอบสวนเอง หรือผู้ต้องหา เข้ามอบตัวต่อ พนักงานสอบสวน
- ๓.๕ โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้จับ และควบคุมซึ่งในระหว่างสอบสวน ปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิด

๔) องค์การที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน

การสอบสวนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลและหน่วยงาน และสิ่งของ ดัง

ต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(๑) ผู้เสียหาย หมายถึงบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ คังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๔) มาตรา ๔, ๕ และ ๖ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้เสียหายนั้นหาได้หมายถึงแต่เฉพาะผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงแต่ผู้เกี่ยวไม่ ย่อมมีความหมายรวมถึงบุคคล ๒ จำพวก คือ ผู้ได้รับความเสียหายโดยตรง กับบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนด้วย ความเสียหายในที่นี้ จะหมายถึงความเสียหายต่อสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง และทรัพย์สิน

(๒) ผู้ต้องหา หมายถึงบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีใ้ถูกฟ้องต่อศาล (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๒) คือบุคคลที่ถูกผู้นอกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาญา ไม่ว่าจะเป็ความผิดที่เป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดต่อแผ่นดิน เมื่อยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาลแล้วผู้นั้นใ้ชื่อว่า "ผู้ต้องหา" ซึ่งใ้แก่ผู้กระทำความผิดในฐานะเป็นตัวการใ้ใ้ให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี

(๓) พยานหลักฐาน หมายถึง พยานบุคคล พยานเอกสาร และวัตถุพยานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดี รวมตลอดทั้งพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษ คังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖ - ๒๔๔

(๔) พนักงานสอบสวน หมายถึง พนักงานซึ่งกฎหมายใ้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๖))

การสอบสวนคือการรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนใ้กระทำไป เกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด เพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๑๑))

คังนั้น พนักงานสอบสวนก็คือ พนักงานซึ่งกฎหมายใ้มีอำนาจและหน้าที่ทำการรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่น ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด และใ้เอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

อำนาจหน้าที่ดังกล่าว เป็นอำนาจหน้าที่เฉพาะตัวจะมอบใ้บุคคลอื่นทำการแทนไม่ได้ เว้นแต่การใ้ในการสอบสวนอยู่นอกเขตอำนาจของตน มีอำนาจส่งประเด็น

ไปให้พนักงานสอบสวน ซึ่งมีอำนาจทำการนั้นจัดการได้ และการใดเป็นสิ่งที่เล็กน้อยในการสอบสวน มีอำนาจสั่งให้ผู้ใดบังคับบัญชาทำแทนได้ แต่ทั้งนี้เมื่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติเจาะจงให้ทำด้วยตนเอง (เช่น ตาม ป.วิอาญา มาตรา ๑๕) บัญญัติให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบศพนั้นเป็นผู้ชันสูตรพลิกศพ พนักงานสอบสวนจะมอบให้บุคคลอื่นทำการแทนไม่ได้)

นอกจากนี้ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง แต่ไม่เป็นคดีความผิดคดีฉ้อโกง ห้ามมิให้ทำการสอบสวน เว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ

(๕) พนักงานอัยการ หมายถึง เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้จะเป็นข้าราชการในกรมอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจ เช่นนั้นก็ได้ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๕)) จะเห็นได้ว่า ใ้ค้มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล จะต้องเป็นคดีที่พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ แล้ว นอกจากพนักงานอัยการจะมีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาแล้ว พนักงานอัยการยังมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือให้ส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อตั้งการต่อไป ตามมาตรา ๑๔๓(ก) หรือมีความเห็นสั่งฟ้อง หรือสั่งไม่ฟ้อง หรือสั่งตั้งการสอบสวน หรือสั่งให้พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบคดีแทนการตั้งผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐, ๑๔๑, ๑๔๒, ๑๔๓, ๑๔๔)

(๖) ศาล หมายถึง ศาลยุติธรรมหรือผู้พิพากษา ซึ่งมีอำนาจทำการเกี่ยวกับคดีอาญา (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๑))

อำนาจดังกล่าว รวมถึงอำนาจสั่งจับผู้ต้องหาตามที่พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาล ในกรณีที่พนักงานสอบสวนไม่เสร็จภายในกำหนด การควบคุมในชั้นพนักงานสอบสวน ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวง และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาตรา ๗ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ เป็นต้น

ศาลมีอำนาจพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องหา ซึ่งคงขังอยู่ตามหมายศาล เมื่อพนักงานสอบสวนขอให้ศาลปล่อย โดยเห็นว่าไม่จำเป็นต้องขังไว้ระหว่างการสอบสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (๗) หน่วยงานช่วยทางวิชาการ หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ช่วย
- เหลือการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาชญากรรมต่างๆ อาทิเช่น
- กองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ ทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์พยานเอกสาร หรือวัตถุพยานต่างๆ
 - กองทะเบียนประวัติอาชญากร ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติของผู้ต้องหา เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการเพิ่มโทษแก่ผู้ต้องหาที่กระทำผิดอีก และอยู่ภายในระยะเวลา และเงื่อนไขการเพิ่มโทษแก่ผู้ต้องหาที่กระทำผิดอีก และอยู่ภายในระยะเวลา และเงื่อนไขการเพิ่มโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๒, ๘๓
 - กองการต่างประเทศ กรมตำรวจ ทำหน้าที่แปลเอกสารที่เป็นพยานในคดี
 - กองแพทย์กรมตำรวจ ทำหน้าที่ชันสูตรบาดแผล และดำเนินการในอำนวยการเวชวิทยา ฯลฯ
 - กองบัญชาการตำรวจนครบาล มีแนวทางการปฏิบัติด้านการสอบสวนที่สำคัญ ได้แก่
 - การปรับปรุงแผนงานสอบสวน ให้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของขั้นตอนวิธีการตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวนหรืออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ อันจะมีประโยชน์และเอื้ออำนวยให้งานสอบสวนดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว
 - การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหาย ในการแจ้งความหรือดำเนินคดีอาญา
 - การเผยแพร่แนะนำการแจ้งความร้องทุกข์ในคดีอาญา
 - การพัฒนาทีมงานสอบสวน และการควบคุมตรวจสอบ
 - การสอบสวนเพื่อให้งานสอบสวนเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และมีประสิทธิภาพ
 - การเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ที่มี ความจำเป็นแก่
 - งานสอบสวน
 - การยกย่องเชิดชูเกียรติพนักงานสอบสวนดีเด่น
 - งานการให้บริการแก่ประชาชนบนสถานีตำรวจ

การให้บริการแก่ประชาชน เป็นสิ่งสำคัญยิ่งของตำรวจในการเป็นผู้ทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน และเป็นสิ่งที่ดีสร้างความเป็นมิตรที่ดีแก่ประชาชน กองบัญชาการตำรวจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

นครบาล ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้ จึงได้ เน้นการปฏิบัติในการดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการแก่ประชาชน โดยมุ่งให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรมแก่ประชาชนทุกคนที่มาใช้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานระดับสถานีตำรวจ ซึ่งมีประชาชนอยู่ทั่วไปในเขตพื้นที่รับผิดชอบ พยายามให้ตำรวจเป็นผู้ให้บริการทุกคนและทุกระดับชั้น มีความสำนึกอยู่เสมอว่า ประชาชนผู้ใช้บริการที่มาติดต่อเป็นผู้ที่มีความเคืองรอน และต้องการความช่วยเหลือ ดังนั้นตำรวจจะต้องมุ่งอำนวยความสะดวกแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจ ให้อภัยค่าที่สุภาพเพิ่มความเต็มใจที่จะบริการ แม้เรื่องที่ประชาชนมาติดต่อจะเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือไม่ใช่หน้าที่ของตำรวจโดยตรงก็ตาม ก็จะต้องให้ความช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่ประชาชน

สำหรับงานการให้บริการแก่ประชาชนบนสถานีตำรวจนครบาลนั้น มีการให้บริการและเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับคนต่างดาว คือการออกไปล่าคดีประจำตัว การอายูใบล่าคดีประจำตัว การออกไปแทนใบล่าคดีประจำตัว การแจ้งย้ายภูมิลำเนา และการเดินทางออกนอกเขตจังหวัด เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการเกี่ยวกับคนต่างดาว คือ เจ้าหน้าที่ธุรการ (ทำหน้าที่ต่างดาว) โดยมีรองสารวัตรธุรการ หรือสารวัตรธุรการ เป็นผู้ควบคุม

(๒) การขออนุญาตต่างๆ คือ

(๒.๑) การขออนุญาตเกี่ยวกับสถานบริการ โรงแรมและสมาคม

(๒.๒) การขออนุญาตจัดให้มีการ เล่นการพนัน

(๒.๓) การขออนุญาตจัดงานนันทนาการ

(๒.๔) การขออนุญาตใช้เครื่องขยายเสียงเพื่อการโฆษณา

(๒.๕) การขออนุญาตการโฆษณา โดยโฆษณาทางทะเลื่อนที่

(๒.๖) การขออนุญาตตั้งสถานบริการน้ำมัน หรือก๊าซ

(๒.๗) การขออนุญาตเรียไร

(๒.๘) การขออนุญาตจำหน่ายดอกไม้เพลิง

(๒.๙) การขออนุญาตมีอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน

(๒.๑๐) การขอโอนมรคา โอนรถยนต์ โอนอาวุธปืน

(๒.๑๑) การขออนุญาตซื้อที่ดิน

(๓) กองกำลังพล กรมตำรวจ เอกสารประกอบโครงการสถานีตำรวจนครบาลทดลอง (ฉค-

สำเนา ๒๕๒๔) หน้า ๕ - ๑๘

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับการขออนุญาตต่างๆ คือ เจ้าหน้าที่ธุรการ งานธุรการ โดยมี รองสารวัตรธุรการ หรือสารวัตรธุรการ เป็นผู้ควบคุม

- (๓) คำเนิการเกี่ยวกับเด็กและคนหายไคคิน
- (๔) การคำเนิการเกี่ยวกับคนวิกลจริต ซึ่งไมเกี่ยวกับคดี
- (๕) การคำเนิการเกี่ยวกับสัตว์พลัดหลง

ข้อ (๓) (๔) และ (๕) เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการคือ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ หัวหน้าสายตรวจ (รอง สวป.) รอยเวรสอบสวนคดีอาญา โดยมีสารวัตรปกครองป้องกันหรือ สารวัตรป้องกันปราบปรามเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน

(๖) การให้บริการเกี่ยวกับคำร้องต่างๆ โดยแยกประเภทคำร้องออกไปได้ ๓ ประเภท คือ

- (๖.๑) การร้องขอประกันตัวผู้ต้องหา
- (๖.๒) การร้องขอคืนค่าเนาประจำวันคดี
- (๖.๓) การร้องขอในกรณีอื่นนอกจากข้อ (๖.๑), (๖.๒) เช่น การแจ้งบัตร ประชาชนหาย เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการเกี่ยวกับคำร้องต่าง ๆ คือ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ งานป้องกันปราบปราม

(๗) การเปรียบเทียบคดีทุกประเภท ในชั้นตอนภายหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้สั่ง เปรียบเทียบแล้ว ทั้งคดีอาญาและคดีจราจร แยกไคเป็น ๒ ประเภท คือ

- ปรับตามใบสั่ง
- ปรับในกรณีที่ไม่ทองออกใบสั่ง

นอกจากการเปรียบเทียบคดีอาญาและคดีจราจรแล้ว ก็ยังคำเนิการปรับตามพระราชบัญญัติต่างๆ

เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการในการเปรียบเทียบคดีคือ เสมียนเปรียบเทียบงานสอบสวน โดยมีรองสารวัตรสอบสวนและสารวัตรสอบสวนเป็นผู้ควบคุม

(๘) การให้บริการพิมพ์ลายมือชื่อบุคคลที่ขอตรวจสอบประวัติ

เจ้าหน้าที่ตำรวจให้บริการพิมพ์ลายนิ้วมือ คือ เจ้าหน้าที่ธุรการ (ทำหน้าที่พิมพ์ลายนิ้วมือ) งานป้องกันปราบปราม

(๙) การให้บริการเยี่ยมผู้ถูกควบคุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ การเยี่ยมผู้ถูกควบคุม คือ เจ้าหน้าที่ธุรการ (ทำหน้าที่ลิบเวร) งานป้องกันปราบปราม

(๑๐) การให้บริการแจ้งความร้องทุกข์คืออาญา

เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการ ในการแจ้งความร้องทุกข์ คือ ร้อยเวรสอบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล มีแนวทางการปฏิบัติด้านการให้บริการประชาชน และการปฏิบัติงานระดับสถานีตำรวจ ที่สำคัญได้แก่

- การจัดหน่วยประชาสัมพันธ์ประจำสถานีตำรวจ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ ฝึกอบรมให้คำแนะนำชี้แจงวิธีการรับบริการต่างๆ บนสถานีตำรวจ
- การจัดทำเอกสารเผยแพร่คำแนะนำ เกี่ยวกับการบริการประชาชน เพื่อ แจกจ่ายแก่ประชาชน ผู้มาติดต่อราชการบนสถานีตำรวจ
- การเร่งรัดการบริการประชาชนให้รวดเร็ว และสะดวกมากที่สุด
- การพัฒนาเพิ่มความเร็วในการสนองตอบคำร้องขอความช่วยเหลือจากประชาชน
- การสำรวจความเห็นทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการบริการของตำรวจ
- การให้บริการเคลื่อนที่ในพื้นที่เหมาะสมตามสถานการณ์ความจำเป็น
- การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องสัมผัสกับประชาชน เพื่อเป็นการ เพิ่มพูน ความรู้ความสามารถในเรื่องการให้บริการ
- การปรับปรุงพัฒนาสถานีตำรวจ

การอำนวยความสะดวกและการควบคุมจราจร

ในทุกท้องถิ่น การคมนาคมมีความสำคัญต่อคนในสังคมเป็นอย่างมาก เพราะนอกจาก จะใช้ติดต่อไปมาหาสู่กันแล้ว ยังใช้ในการประกอบธุรกิจต่างๆ โดยเฉพาะในที่ที่มีความเจริญ เช่น กรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพฯ เป็นเมืองหลวง ความเจริญทั้งทางวัฒนธรรม วัตถุและเทคโนโลยีต่างๆ มารวมกันอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นส่วนมาก การเดินทางติดต่อกันโดยใช้ รถยนต์เป็นพาหนะมีมาก ก่อให้เกิดปัญหาการจราจร ซึ่งในปัจจุบันการจราจรมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ภาษีที่ดินกับความเป็นอยู่ และชีวิตประจำวันของประชาชน สภาพปัญหาการจราจรในกรุงเทพฯ เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอยู่เสมอ จนมีผู้กล่าวว่า การจราจรในกรุงเทพฯ ใ้กลายเป็นปัญหา สำคัญที่ยากแก่การแก้ไขขึ้นทุกขณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์หลักของตำรวจในการควบคุมการจราจร เพื่อให้การสัญจรไปมาของประชาชนบนท้องถนนดำเนินไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย แต่ความเป็นจริงประการหนึ่งสืบเนื่องจากความต้องการของสังคมยุคปัจจุบันที่มีการขนส่ง เคลื่อนย้ายและเดินทางมากยิ่งขึ้น ทำให้การใช้รถใช้ถนนเพิ่มสูงขึ้น ยวดยานบนท้องถนนได้ทวีมากขึ้นตลอดเวลานับแต่ปี ๒๕๒๓ - ๒๕ มีรถที่จดทะเบียนเฉพาะในกรุงเทพฯ ได้เกินรถยนต์ส่วนบุคคล รถรับจ้างสาธารณะ, รถบรรทุกเล็ก รถยนต์ส่วนบุคคลเกิน ๓ คน รถจักรยานยนต์ และรถอื่นๆ รวม ๕๔๕,๖๔๖ คัน มีทะเบียนที่จดทะเบียนจนถึงปี ๒๕๒๓ เฉพาะในเขตกรุงเทพฯ จำนวนถึง ๑,๓๑๓,๑๐๕ คัน ยังไม่รวมถึงรถยนต์นั่งที่จดทะเบียนในจังหวัดอื่นๆ ที่เข้ามาในกรุงเทพฯ ในขณะที่พื้นที่การจราจรมีความยาวเพียง ๕๕๕,๗๒๔.๕๗ เมตร^๖

หน่วยงานที่รับผิดชอบการจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร

การอำนวยความสะดวกและการจราจรในเขตกรุงเทพฯ เป็นหน้าที่หลักของกองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจนครบาลท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองบังคับการตำรวจจราจรดูแลจัดการจราจรโดยทั่วไป ต่อมาได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๔๒๕/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๓ ส.ค.๒๕๓๑ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาการจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้คือ

- ๑) กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่และรับผิดชอบ
 - ๑.๑ การติดตั้งทำเครื่องหมาย บำรุงรักษาป้ายและเครื่องหมายจราจร
 - ๑.๒ การออกแบบรายละเอียดและก่อสร้างบำรุงรักษาสะพานลอย

๔ ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์, คู่มือเหตุการณ์จราจรบนถนนลาดพร้าว การศึกษาดำรงประชาชนผู้ใช้ถนนและการบังคับใช้กฎหมายจราจร (เอกสารประกอบการศึกษาวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ ฉบับที่ ๔๒ สถาบันพัฒนาบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ๒๕๒๖) หน้า ๑

๕ จากสถิติของศูนย์ปฏิบัติการของกรมตำรวจ

๖ เอกสารบรรยายสรุปของกองบังคับการตำรวจจราจร พ.ศ.๒๕๓๐ หน้า ๕

๑.๓ การออกแบบรายละเอียดและก่อสร้าง การขยายถนนการปรับปรุงทาง
รวมทางแยก

๑.๔ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมค่าผ่านทาง

๒) กองบังคับการตำรวจจราจร มีหน้าที่และรับผิดชอบ ดังนี้

๒.๑ การตรวจตราควบคุมการใช้ช่องทางเคิงรถประจำทาง

๒.๒ การตรวจตราควบคุมการห้ามจอดรถ

๒.๓ การตรวจตราควบคุมการจำกัดเสียงจากการจราจร

๒.๔ การตรวจตราควบคุมดำเนินการจัดหา ทิศตั้ง และบำรุงรักษาอุปกรณ์

ควบคุมการจราจรของตำรวจตามโครงการ

๒.๕ การตรวจตราควบคุมการเก็บค่าธรรมเนียม ค่าผ่านทาง

๒.๖ ร่วมปฏิบัติงานการควบคุมการจราจรในท้องศูนย์ควบคุมการจราจร

๓) สำนักงานวางแผนจราจร สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย มีหน้าที่และรับ
ผิดชอบดังนี้

๓.๑ งานคำนวณวิศวกรรมในท้องศูนย์ควบคุมการจราจร และร่วมปฏิบัติงาน
การควบคุมการจราจรในท้องศูนย์ควบคุมการจราจร

๓.๒ การจัดหาทิศตั้ง และบำรุงรักษาสัญญาณไฟจราจร

๓.๓ งานวางแผนการจราจร และการขนส่ง

๓.๔ งานวิศวกรรมจราจร และงานออกแบบเบื้องต้นของทุกโครงการ

๓.๕ งานการกำหนดสถานที่ ออกแบบรายละเอียดคำนวณวิศวกรรมจราจร

และขั้นตอนของการดำเนินงานด้านป้าย และเครื่องหมายจราจรสะพานลอย การขยายถนน
การปรับปรุงทางรวม ทางแยก

จากคำสั่งกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว เป็นผลทำให้มีหน่วยงานเข้ามาร่วมรับผิดชอบในการจราจรอีก ๒ หน่วยคือ กรุงเทพมหานคร และสำนักงานแผนจราจร สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกคือ กรมทางหลวง ซึ่งมีหน้าที่และรับผิดชอบการทิศตั้ง ทำเครื่องหมาย บำรุงรักษาป้ายและเครื่องหมายจราจร การจัดหาทิศตั้งและบำรุงรักษาสัญญาณไฟจราจร การออกแบบรายละเอียดและก่อสร้างบำรุงรักษาทางหลวงในเขต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้